

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přerušeni exekučního řízení podle § 35 exekučního řádu

Předmětem této úvahy je přiblížení problematiky přerušeni exekuce, které má zásadní a odlišné účinky oproti odkladu exekuce. Řada autorů i judikatury řeší především otázku odloženi provedeni exekuce, která je nepochybně častější a v praxi běžně využívána. Výklad institutu přerušeni exekuce bývá však často opomíjen a doposud není vyčerpávajícím způsobem popsán, ačkoli přerušeni exekuce (pokud nastane) má zásadní dopady na vedené exekuční řízení.

Institut přerušeni řízení je v civilním procesu tradičním nástrojem, jehož účelem je vyčkat na odpadnutí určité překážky a zamezit zbytečným procesním úkonům. V nalézacím řízení podle § 109 občanského soudního řádu (zákon č. [99/1963](#) Sb., dále jen „OSŘ“) je přerušeni poměrně časté, a to jak obligatorní (§ 109 odst. 1 OSŘ), tak fakultativní (§ 109 odst. 2 OSŘ). Exekuční řízení má však jinou povahu – jde o vykonávací fázi, jejímž cílem je rychlá a účinná realizace již přiznaného práva. Proto zákonodárce v § 35 odst. 5 zákona č. [120/2001](#) Sb., exekuční řád (dále jen „EŘ“), zakotvil obecné pravidlo:

„Exekuční řízení nelze přerušit, nestanoví-li tento nebo zvláštní právní předpis jinak.“

Je tedy zřejmé, že přerušeni je v exekuci výjimečné a přípustné pouze tehdy, pokud to výslovně stanoví zákon.

V praxi se případy přerušeni exekučního řízení objevují zejména v souvislosti s rozhodčím řízením, dále přímo v rámci exekučního řízení při souběhu exekucí, nebo v trestním řízení v návaznosti na dovolání.

1. Zákon o rozhodčím řízení (§ 35 ZRŘ)

Nejčastější zákonnou výjimku představuje § 35 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „ZRŘ“). Podle § 35 odst. 2 ZRŘ, podá-li povinný návrh na zastavení exekuce z důvodů, pro něž lze rozhodčí nález zrušit podle § 31 ZRŘ (např. neplatná rozhodčí doložka, překročení pravomoci rozhodce, porušení práva na spravedlivý proces), exekuční soud řízení přeruší a stanoví povinnému lhůtu 30 dnů k podání návrhu na zrušení nálezu u soudu.

Pokud povinný návrh ve stanovené lhůtě nepodá, v exekuci se pokračuje; podá-li jej, vyčká se výsledku řízení o zrušení nálezu. Smyslem této úpravy je poskytnout adresátovi rozhodčího nálezu procesní ochranu před vymáháním titulu, který může být shledán vadným.

Judikatura (např. NS 20 Cdo 735/2016) dovodila, že zastavit exekuci pro nedostatek pravomoci rozhodce lze až po zrušení nálezu, nikoli dříve. Přerušeni podle § 35 ZRŘ je proto klíčovým procesním mostem mezi exekucí a řízením o zrušení rozhodčího nálezu.

2. Zákon o souběhu exekucí - postižení více exekucemi

Dalším příkladem přerušeni exekuce podle zvláštního zákona je úprava v § 11 a v § 14 zákona č.

[119/2001](#) Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. V těchto případech platí, že pokud souběžně probíhající exekuce postihují tutéž movitou či nemovitou věc povinného, provede se ta exekuce, která byla nařízena nejdříve, resp. v níž byla věc sepsána nejdříve. Řízení v ostatních exekucích se ve vztahu k této movité či nemovité věci dnem právní moci jejich nařízení přerušují.

Po dobu přerušeni není možné v rámci později zahájených exekucí provádět jakékoli úkony. Tento režim se však vztahuje výlučně na dotčenou movitou či nemovitou věc; na jiné způsoby postihu majetku povinného (např. srážky ze mzdy či jiné majetkové hodnoty, které nejsou postiženy souběžně více oprávněnými) se neuplatní.

Dříve nařízená exekuce má tedy ve vztahu k movité či nemovité věci absolutní prioritu. Exekutor, který by jednal v rozporu s § 11 či § 14 zákona č. [119/2001](#) Sb., tj. nerespektoval zákonné přerušeni exekucí a dále v nich prováděl úkony (např. by nařídil dražbu), by se dopustil kárného provinění.

Takové jednání bylo postihováno například v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2012, č. j. 14 Kse 4/2012-143. V dané věci exekutor prováděl exekuční úkony v době, kdy byla exekuce (prodejem nemovitých věcí) přerušena, a byl proto uznán vinným z kárného provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. [120/2001](#) Sb., exekučního řádu. Byla mu uložena pokuta ve výši 1 500 000 Kč.

3. Občanský soudní řád (§ 320i OSŘ)

Další zákonnou výjimku z principu nepřerušitelnosti exekuce představuje § 320i OSŘ. Toto ustanovení upravuje vztah mezi výkonem rozhodnutí správou nemovité věci a jinými způsoby výkonu rozhodnutí, které by postihovaly výnosy z téže nemovité věci.

Podle § 320i OSŘ platí, že nařízení výkonu rozhodnutí správou nemovité věci brání tomu, aby byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky, pokud tato pohledávka představuje příjem ze správy nemovité věci. Pokud již byl takový výkon rozhodnutí nařízen, soud jej přeruší. Oprávnění z těchto výkonů pak vstupují do řízení o výkon správy nemovité věci jako další oprávnění. Pro pořadí mezi nimi je určující den, kdy návrh na výkon rozhodnutí došel soudu. Nevypáčené pohledávky z těchto výkonů jsou podlužníci povinni předat soudu, který vede řízení o výkon správy.

Smyslem této úpravy je zabránit kolizím více výkonů rozhodnutí, které by směřovaly na stejné výnosy z nemovité věci. Zároveň je tím chráněna efektivita správy - výnosy z nemovité věci jsou centralizovány v rámci jednoho řízení, kde se oprávnění uspokojují podle procesního pořadí. Institut tak představuje typickou výjimku, kdy dochází k obligatornímu přerušeni dříve nařízených výkonů a k jejich začlenění pod jednotný režim výkonu správy nemovité věci.

4. Trestní řád (§ 265o TŘ) - přerušeni výkonu rozhodnutí

Specifickým případem, který se v praxi objevuje spíše výjimečně a dosud nebyl judikaturně ustálen, je odloženi nebo přerušeni výkonu rozhodnutí podle § 265o odst. 1 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestní řád (dále jen „TŘ“). Podle tohoto ustanovení: *„Před rozhodnutím o dovolání může předseda senátu Nejvyššího soudu odložit nebo přerušit výkon rozhodnutí, proti němuž bylo podáno dovolání, (...)“*

Institut se typicky uplatní v situacích, kdy trestní soud rozhodl podle § 228 TŘ o povinnosti odsouzeného nahradit poškozenému škodu. Rozhodne-li Nejvyšší soud o odloženi nebo přerušeni výkonu rozhodnutí, vzniká procesní stav, který je závazný pro všechny orgány veřejné moci, a tedy i pro orgány činné ve výkonu rozhodnutí a exekuci.

Je-li předsedou senátu Nejvyššího soudu rozhodnuto o odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí, exekutor nemůže dále činit úkony směřující k vymožení náhrady škody nebo jiné povinnosti, která je předmětem exekuce. Smyslem tohoto institutu je zabránit tomu, aby byl vykonáván titul, jenž může být v dovolacím řízení zrušen.

Z logiky věci i z účelu § 265o TŘ vyplývá, že účinky rozhodnutí o odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí dopadají i na samotné exekuční řízení. Pokud by exekutor pokračoval ve vymáhání, došlo by k popření účinků přerušení výkonu rozhodnutí stanoveného trestním řádem a k nežádoucímu rozporu mezi trestním a exekučním řízením. Exekutor proto v takovém případě není oprávněn provádět žádné úkony, které by narušovaly přerušený výkon rozhodnutí.

5. Zákon o konkursu a vyrovnání a insolvenční zákon - přerušení ano, či ne?

5.1. Zákon o konkursu a vyrovnání (ZKV)

Ustanovení § 35 odst. 5 EŘ výslovně odkazuje na § 14 odst. 1 písm. c) zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“), jako na příklad zvláštního zákona, podle něhož se exekuční řízení přerušuje. Je však tento odkaz správný? Podle převládající doktríny nikoli.

Citované ustanovení ZKV stanovilo:

„Prohlášení konkursu má tyto účinky: (...) řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jejichž účastníkem je úpadce, se přerušují, ledaže jde o trestní řízení (v němž však nelze rozhodnout o náhradě škody), o řízení o výživném nezletilých dětí, o řízení o výkon rozhodnutí; s výjimkou řízení o pohledávkách, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20), lze v řízení pokračovat na návrh správce, popřípadě ostatních účastníků řízení, přičemž správce se stává účastníkem řízení místo úpadce (...)“

V této souvislosti je nutné poukázat na § 130 odst. 1 EŘ, podle něhož se výkonem rozhodnutí rozumí i exekuce dle EŘ. Na druhé straně však § 14 odst. 1 písm. e) ZKV výslovně uváděl, že exekuci nelze provést. Nešlo tedy o přerušení exekuce, nýbrž o **jinou procesní překážku**, která znemožňovala její vedení.

5.2. Insolvenční zákon (IZ)

Ani zákon č. [182/2006](#) Sb., úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) nepřevzal úpravu, která by zakládala přerušení exekuce. Obdobně jako v ZKV je stanovena **nemožnost realizace výkonu rozhodnutí či exekuce**. Jde tedy o zákonnou překážku pokračování v řízení, nikoli o přerušení exekuce v technickém slova smyslu.

Podle § 140e IZ:

1. *„V době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze nařídit nebo zahájit výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty; to neplatí pro nařízení nebo zahájení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5.“*
2. *„Pro výkon rozhodnutí nebo exekuci nařízenou nebo zahájenou v rozporu s omezením podle odstavce 1 platí § 109 odst. 6 obdobně.“*

Úprava v insolvenčním zákoně tak míří k těmto cílům jako ZKV, tedy zabránit individuálním zásahům věřitelů do majetkové podstaty dlužníka a zajistit poměrné uspokojení všech věřitelů prostřednictvím

insolvenčního řízení. Avšak (obdobně jako dle ZKV) nejde o přerušení exekuce, nýbrž o zákonný zákaz její realizace.

Odlišení přerušení od odkladu

Je třeba důsledně odlišovat přerušení exekuce (na základě zvláštního zákona) od odkladu exekuce podle § 54 EŘ. Odklad je dočasné pozastavení provádění exekuce z důvodů stanovených exekučním řádem, zpravidla na návrh povinného a v rámci diskrece soudu či exekutora. Naproti tomu přerušení podle zvláštního zákona je obligatorní – exekutor nemá žádný prostor pro uvážení a je povinen se mu bezvýhradně podřídit.

Úvaha de lege lata

Úprava přerušení exekuce je v zásadě jednoznačná a praxí prověřená, s výjimkou otázky odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí podle trestního řádu. Přesto se jeví odůvodněné dospět k závěru, že se i v případě § 265o TŘ jedná o přerušení exekučního řízení ve smyslu § 35 EŘ, byť to zákon výslovně neuvádí. Tento závěr lze podpořit systematickým a teleologickým výkladem:

- § 35 EŘ vyžaduje, aby zvláštní předpis umožnil přerušení – a trestní řád tak v § 265o činí, když zakotvuje možnost odložit nebo přerušit výkon rozhodnutí (ve významu trestního práva).
- Respektování rozhodnutí o přerušení je závazné pro všechny orgány veřejné moci, a tedy i pro exekutora; opačný postup by znamenal obcházení autoritativního aktu Nejvyššího soudu.

Účelem přerušení výkonu rozhodnutí je zabránit faktickému provádění kroků směřujících k vymožení exekuce včetně vydávání exekučních příkazů, tedy v exekuci by měly být činěny pouze kroky, které nesnesou odkladu. Takový výklad neoslabuje efektivitu exekuce, omezuje ji pouze v jasně vymezených a zákonem předvídaných situacích, kdy je třeba dočasně chránit práva účastníka do rozhodnutí dovolací instance.

Závěr

Přerušení exekučního řízení podle § 35 EŘ je výjimečný institut, který nastupuje pouze tam, kde tak výslovně stanoví zvláštní právní předpis. Jak již bylo uvedeno, naprosto zřejmými příklady jsou rozhodčí řízení či souběh exekucí postihujících tutéž movitou či nemovitou věc. Nelze však dospět k jinému závěru, že obdobné účinky má také odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí podle § 265o TŘ.

Byť zákon sám tento účinek výslovně nepojmenovává, záměr zákonodárce i povaha institutu přerušení výkonu rozhodnutí svědčí tomu, že i v těchto případech se exekuce přerušuje, a exekutor proto nesmí po dobu trvání rozhodnutí Nejvyššího soudu provádět žádné úkony, které by odporovaly tomuto stavu.

Oproti tomu v případě zákonné úpravy dle ZKV a Insolvenčního zákona institut přerušení exekuce nenastupuje.

Mgr. Martin Bartoš
soudní exekutor

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)